

Pladsen foran Thorvaldsens Museum

AF TORBEN SCHØNHERR

Hvad er en plads?

I klassisk forstand kan en plads defineres som det rum, der opstår imellem bygningsmasserne, et rum hvor væggene er huse og himlen er tag. Den tilbagevendende storsnak i planlægningen af nye byer samler sig om dette, skal byrummet være bestemmende for bygningsmassernes indbyrdes placering, eller er byrummet at betragte som det nødvendige mellemrum mellem huse beregnet for afvikling af til og fra og lidt ophold.

Og hvad er arealet foran Thorvaldsens Museum da så for en tilstand, er det en plads, et byrum eller et hjørne af en kunstig ø?

Svaret må være, at det er det nok, altså alle dele i ét, et byrum, en plads og et hjørne af den kunsti-

ge ø Slotsholmen. Det særlige ved Slotsholmens pladser er, at de ikke definerer byrum, men beskriver rummet fra forskellige bygninger ud til kanten af øen. Fornemmelsen af defineret byrum er stærkest netop ved Thorvaldsens Museum, afgrænset som det er af husrækkerne ved Gammel Strand, Nybrogade, Rådhusstræde, Frederiksholms Kanal og Ridehusets store, rolige facade. Om et planlagt byrum er der vel næppe tale; tidens forskellige forslag og udformninger er skabt på forskellige betingelser og forskellige tiders behov og idealer.

Og således da også nu. Dette forslag søger at understrege det særlige ved stedet, søger at forholde sig til historien og til nuet.

FIG. 1. Slotsholmen i fugleperspektiv fra vest.

Pladsen foran Thorvaldsens Museum har i mange år befundet sig i en tilstand af venten. Det romantiske haveanlæg, som ses afbildet på Constantin Hansens maleri fra 1858 (se fig. 1, s. 69), bevarede nogenlunde sin udformning til et stykke ind i vort århundrede. Gradvist forandrede anlægget sig herefter til det, vi ser i dag, en hegnet græsplæne med enkeltstående træer. I 1992 bevilgede Statens Kunstmuseum 1.7 mil. kr. til en skulptur, som skulle udføres af billedhuggeren Svend Wiig Hansen og placeres foran Thorvaldsens Museum. Foranlediget heraf rettede bestyrelsen for Thorvaldsens Museum i 1993 en henvendelse til mig om forslag til udformning af pladsrummet og, i samarbejde med Svend Wiig Hansen, en placering af skulpturen i dette pladsrum.

København er en by, og som sådan sig selv. I byen findes pladser, der tilhører byen, folkelige pladser som Gråbrødre Torv, Amager Torv, Gammel Strand og mange andre. Men samtidig er København Danmarks hovedstad, og på denne måde hele Danmarks by. Og i denne Danmarksby er der særlige steder, vi fornemmer tilhører os alle, steder som Amalienborg Slotsplads, Kongens Nytorv, Christiansborg Slotsplads, Rådhuspladsen og sidst, men ikke mindst, pladsen foran Thorvaldsens Museum.

Slotsholmen er en ø, en ganske særlig ø med ganske særlige huse, Christiansborg, Børsen, Det Kongelige Bibliotek, Slotskirken og Thorvaldsens Museum. Det er min opfattelse, at en planlægning, der har som mål at fremhæve ØEN, må understre-

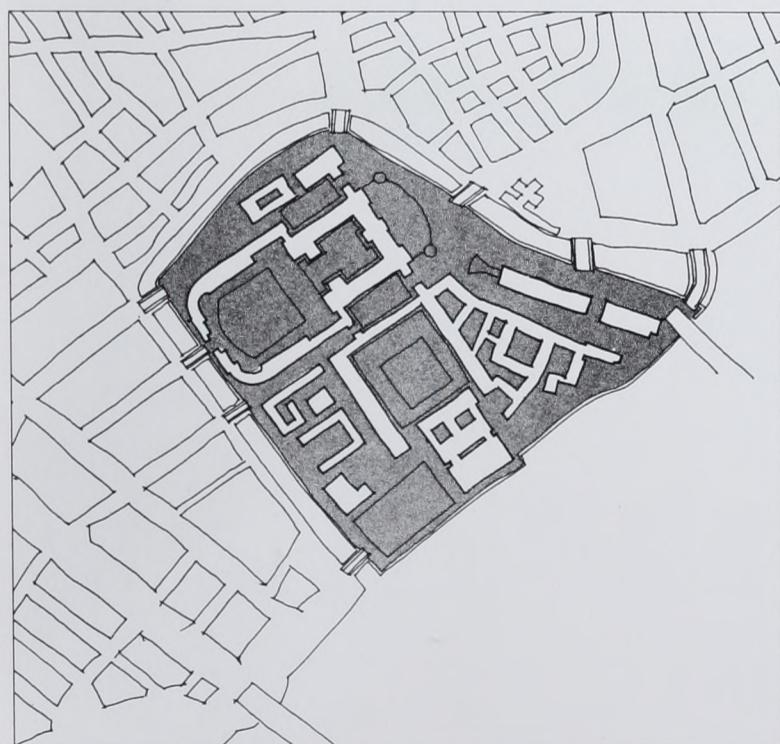

Fig. 2. Plan over Slotsholmen.

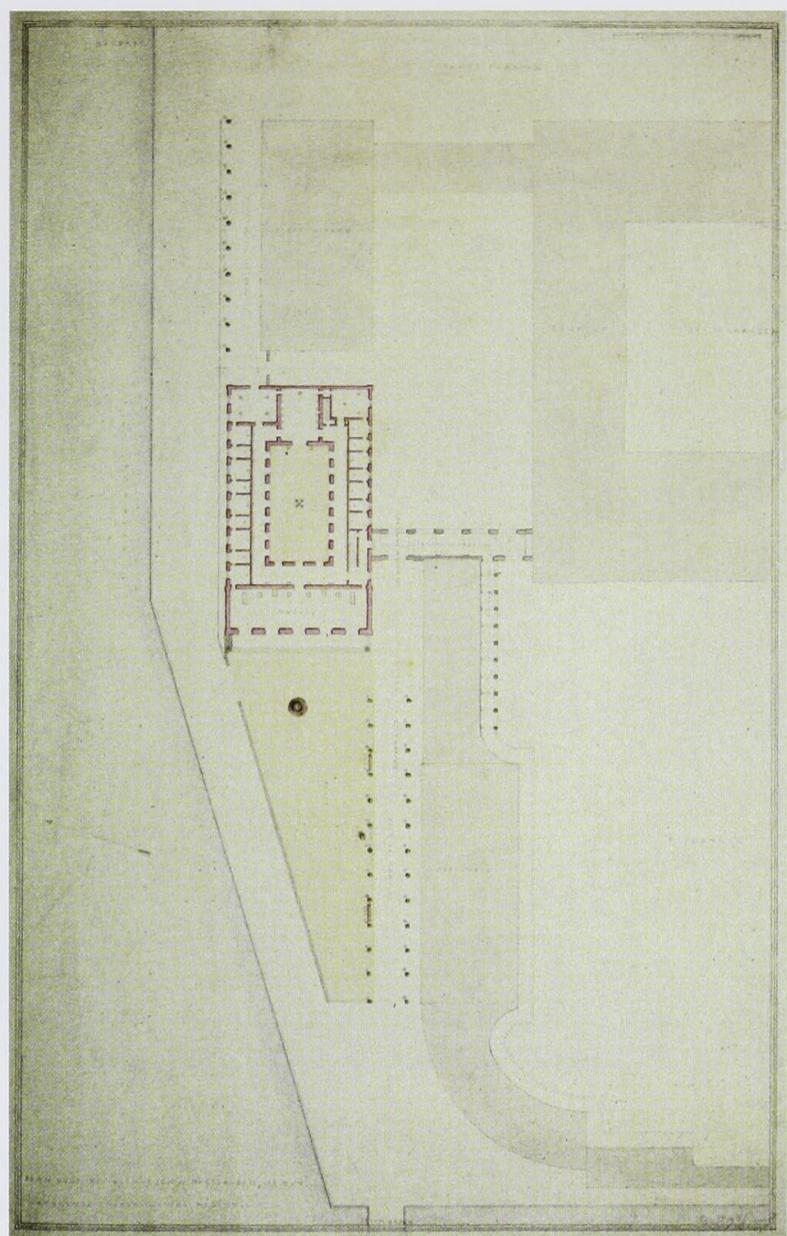

Fig. 3. M. G. Bindesbølls plan over museets beliggenhed og forslag til næromgivelsernes udformning. Det approberede forslag 1839.

ge områdets kraft. Dette kan gøres ved at styrke BROERNES udtryk, gøre dem buede og med en særlig belægning. Og ved at højne kvaliteten af øens belægninger, ved udelukkende at bruge granit som øens GULV.

Hvis vi ser på Bindesbølls oprindelige plan, ser vi en plads, et stort enkelt rum med to rækker akacietræer foran Ridehuset, en vandkunst og en skulptur af Thorvaldsen placeret med Ridehuset/akaciealleen som baggrund. Planen viser tillige et par trin mod Kanalen for at udjævne terrænfaldet fra Ridehuset mod Kanalen. Især skulpturens placering og fornemmelse af plads har været inspiration for det nye forslag.

To billeder har tillige været inspiration i arbejdet, Constantin Hansens tidligere omtalte maleri fra 1858 og et foto optaget ca. 1870 (fig. 4, s. 202). Begge udtrykker enkelhed og ro, tyngde og væren, kvaliteter der er nødvendige modspil til informationssamfundets lyshastigheder.

Forslaget søger at skabe så stor ro og enkelhed

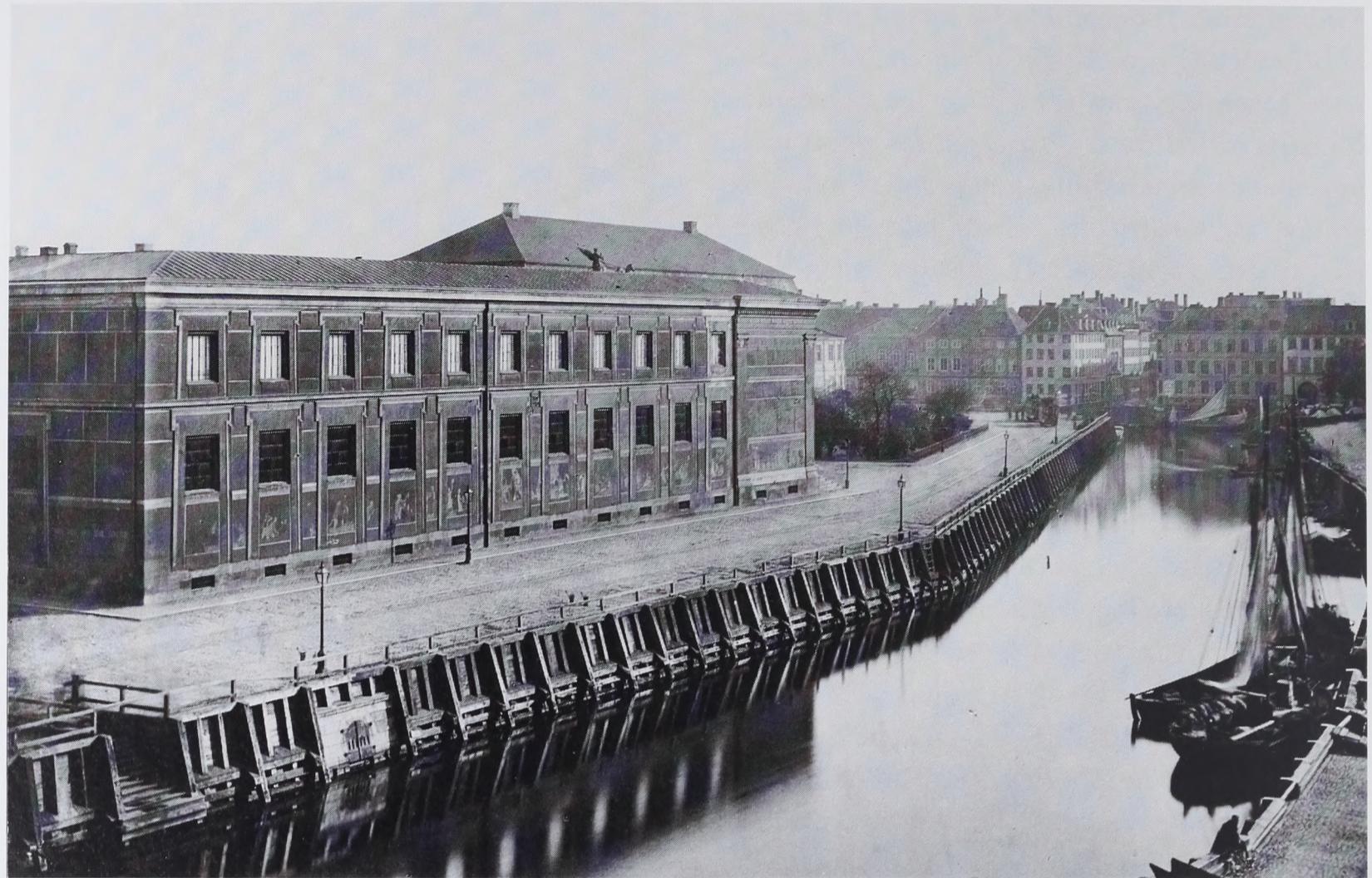

FIG. 4. Thorvaldsens Museum og Kanalen set fra nordøst. Fotografi ca. 1870.

i pladsrummet som muligt. Pladsen tænkes som ét stort rum med en sammenhængende belægning bestående af brosten. På denne store rolige flade skulle Svend Wiig Hansens 6 m lange og 3 m høje skulptur placeres med Ridehuset som baggrund, således at skulpturen indgik i dialog med museet og med alle dele af pladsrummet. Fornemmelsen af ø fremhæves ved at udvide det brostensbelagte areal mod Vindebrogade, og lade cyklerne køre på bordurstensrækker nedlagt i brostensfladen og således på afstand af den øvrige trafik. De store gamle træer bevares og omkranses af bænke, og der foreslås en gadebelysning langs begge sider af Vindebrogade i en mere byvenlig udgave end den nuværende. En udformning af et smukkere ræk-

FIG. 5. Den nye plan for pladsen foran Thorvaldsens Museum.

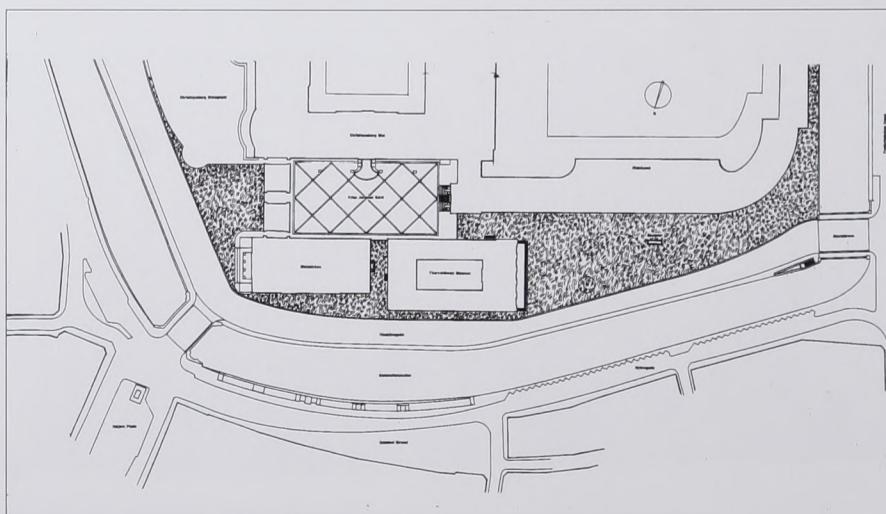

FIG. 6. Skitse med Svend Wiig Hansens skulptur tegnet ind foran Thorvaldsens Museum.

værk mod Kanalen ville ligeledes hæve områdets kvalitet.

Ved Svend Wiig Hansens død (1997), var skulpturen ikke så færdiggjort, at den kunne placeres på pladsen. Det er min opfattelse, at det ikke ændrer på det rigtige i forslagets idé om en stor rolig granitflade foran Thorvaldsens Museum. Dette fantastiske hus, der ligger dybt i vor bevidsthed, kunne fortjene en bedre baggrund, et bedre gulv end dette tilfældige virvar, som det i dag må affinde sig med.

FIG. 7. Trickfoto. Svend Wiig Hansens lille skitse fotografet på plænen foran Thorvaldsens Museum. 1996.

The Square in Front of Thorvaldsens Museum

In a classical sense a square can be defined as the space emerging between a number of edifices, a space with buildings forming its walls and the sky its roof. The square in front of Thorvaldsens Museum is at the same time an urban space and a corner of an artificial island called Slotsholmen. For many years, the square in front of Thorvaldsens Museum has been waiting its turn. To a large extent, the romantic gardens retained their character until some time into the present century. Gradually, they then changed into what we see today, a lawn surrounded by hedges and containing a number of individual trees. In 1992, the Danish Arts Foundation allocated 1.7 million kroner for a piece of sculpture to be executed by the sculptor Svend Wiig Hansen and erected in front of Thorvaldsens Museum. As a result of this, the management committee of Thorvaldsens Museum requested proposals for a design for the space represented by the square, and in consultation with Svend Wiig Hansen, for the positioning of the sculpture in this space.

An examination of Bindesbøll's original plan shows a square, a large, simple space with two rows of acacia trees in front of the Manège, a fountain and a sculpture by Thorvaldsen placed so the Manège formed the background to it. At the same time, the plan shows a couple of steps down towards the canal in order to level out the slope

down from the Manège to the canal. The present proposal has been inspired in particular by the positioning of the sculpture and the sense of a square. It seeks to create as great a sense as possible of tranquillity and simplicity in the space provided by the square. The square is conceived as a single large space with a cohesive surface made of cobbles. The intention was that Svend Wiig Hansen's sculpture, six metres long and three metres high, was to be erected on this broad, calm surface. The Manège was to form the background in such a way that the sculpture was to enter into a dialogue with the Museum and with all the elements of the square. The sense of standing on an island is emphasised by extending the cobbled area towards Vindebrogade. The big old trees are retained and surrounded by benches, and it is proposed that there should be a more city-friendly kind of street lighting along both sides of Vindebrogade than is at present the case. A more pleasing length of railings towards the canal would likewise improve the quality of the area.

When Svend Wiig Hansen died (1997), the sculpture was not sufficiently advanced for it to be erected on the square. It is my view that it will not alter the appropriateness of the proposal's idea for a calm granite surface in front of Thorvaldsens Museum. This amazing building, which has a place deep down in our national awareness, deserves a better background, a better setting than the confusion with which it is obliged to be content today.